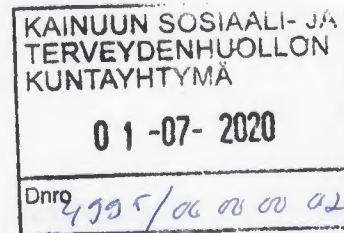

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
Yhtymähallitus
PL 400
87070 Kainuu

Viite: Hoitoon pääsyn valvonta Kainuun keskussairaalan kirurgian erikoisalalla
(Dnro PSAVI/1707/2018)

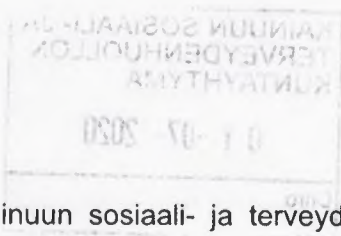
ASIA Hoitoon pääsyn toteutuminen Kainuun keskussairaalan kirurgian erikoisalalla

Asian vireilletulo Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto aloitti 28.5.2018 erillisenä valvonta-asiana Kainuun keskussairaalan kirurgian erikoisalalla hoitoon pääsyn toteutumisen, kun se oli aiemmin tehdyn epäkohtailmoituksen perusteella havainnut kirurgian hoidon tarpeen arvion toteutumisessa lain edellyttämässä enimmäismääräajassa. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote) toimitti aluehallintoviraston pyynnöstä kirurgian hoitoon pääsyn tilastot huhtikuulta 2018 ja toisen kerran lokakuulta 2019. Antamassaan selvityksessä Kainuun Sote osoitti aluehallintovirastolle hoitoon pääsyn tilanteen korjaantumisen monilta osin. Samoin aluehallintovirastolle voitiin osoittaa kirurgian erikoisalalla lääkäritilanteen koheneminen. Koska suotuisasta kehityksestä huolimatta hoitoon pääsy ei ollut kaikilta osin lain edellyttämällä tasolla, aluehallintovirasto jatkoi Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän keskussairaalan hoitoon pääsyn valvontaa ja pyysi Kainuun sotea toimittamaan uudet tilannekuvaselvitykset 15.6.2020 mennessä.

Valvontaviranomaisen saama selvitys

Valvonta-asian arviointi ja ratkaisu perustuu seuraaviin selvityksiin:

- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän johtaja Maire Ahopellon 3.6.2020 antama selvitys hoitoon pääsystä Kainuun keskussairaalassa
- Kainuun keskussairaalan hoitoon pääsytilastot 31.5.2020

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän johtaja Maire Ahopellon 3.6.2020 antama selvitys

Johtaja Maire Ahopellon 3.6.2020 antaman selvityksen mukaan kuluneen toukokuun aikana kirurgian poliklinikalle oli saapunut 312 lähetettä. Keskimääräinen käsittelyaika oli kolme vuorokautta ja yli 21 vuorokautta käsittelyajan oli ylittänyt kaksi lähetettä. 31.5.2020 otetussa tilannetulosteessa kirurgian erikoisalalan hoidon tarpeen arvioon pääsyä yli kolme kuukauden ajan oli joutunut odottamaan 7 % prosenttia kaikista potilaista (23 potilasta). Valtaosa näistä potilaista oli jonottanut urologian erikoisalalle (13 potilasta) ja kirurgialle kahdeksan (8) potilasta. Keskimääräinen odotus aika oli näistä syiden vuoksi 29 vuorokautta. Yli 180 vuorokautta kiireettömään hoitoon pääsyä oli odottanut kaikista kirurgian potilaista 17 % (158 potilasta).

Ahopelto kertoo selvityksessään, että hoitoon pääsyn viivästymiseen oli vaikuttanut kaksi asiaa: Kainuun keskussairaalan uuden sairaalarakennuksen suunniteltu käyttöönotto vuoden 2020 alussa ja maaliskuussa 2020 pandemiaksi levinnyt COVID-19 -epidemia. Muutto uusiin tiloihin ja perehtyminen uusiin toimintatapoihin oli viivästyttänyt toimintasulun jatkumista alun perin suunnitellusta vuodenvaihteesta 2020 kuukautta myöhemmäksi tammikuun loppupuolelle. Tartuntatautivarautumisen varmistamiseksi kiireetön kirurginen hoito oli ajettu alas valtioneuvoston ohjeen mukaisesti. Tällä oli varmistettu riittävät sairaalapaikat mahdollisen lisääntyvän kysynnän vuoksi. Valtioneuvoston ohjeen mukaisesti leikkaussalihoitajia oli myös koulutettu teho- ja valvontahoidon valmiuteen. Näistä syistä kirurginen leikkaustoiminta oli ollut erittäin rajoitunutta ja jatkunut huhtikuun 2020 loppupuolelle saakka. Koska infektio-tilanne Kainuussa oli kuitenkin pysynyt rauhallisena, toimintaa oli alettu nostamaan kohti normaalia. Selvitysvastauksen ajankohtana Ahopellon mukaan kirurgialla toimitaan täydellä kapasiteetilla.

Ahopelto kertoo, että urologian erikoisalalan hoidon tarpeen arvion ongelma oli johtunut erikoislääkäripulasta, joka on saatu korjattua maaliskuun alussa toisen virkaurologin aloitettua työskentelyä. Tästä seuraten jonotilanne on helpottanut ja tilanteen pitäisi normalisoitua täysin kesän 2020 aikana. Ahopellon mukaan myös muilla aloilla tilanne

on jatkuvasti kohentunut. Ahopelto kertoo, että täyden leikkaussalikapasiteetin lisäksi suunniteltu lisätöitä jonojen purkamiseksi. Hoitohenkilökunnan vajetta on korvattu vuokratyövoimalla ja kesän ajalle toimenpiteitä on suunniteltu tehtävän tavanomaista kesää enemmän. Ahopelto toteaa myös, että leikkaussalihenkilökunnan turvaamiseksi jatkossa on aloitettu Kainuun ammattikorkeakoulun kanssa perioperatiivisen hoitotyön koulutus.

Selvityksen liitteinä aluehallintovirastolle on toimitettu kirurgian hoitoon pääsyn 31.5.2020 tilannehetkellä.

Ratkaisu

Aluehallintovirasto katsoo saamansa selvityksen perusteella, ettei Kainuun keskussairaalan hoitoon pääsy kirurgian erityisalalla ole lainsäädännön edellyttämällä tasolla.

Aluehallintovirasto toteaa sairaalarakennusmuutosten sekä Covid19 -epidemiaan varautumisen osaltaan vaikeuttaneen Kainuun keskussairaalan hoitoon pääsyn tilannetta ja suunniteltuja toimenpiteitä saada kirurgian hoitoon pääsy lainsäädännön mukaiseksi.

Aluehallintovirasto katsoo, että Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän selvityksessä esitetyt toimenpiteet ovat asianmukaisia. Aluehallintovirasto kuitenkin kehottaa Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymää edelleen jatkamaan toimenpiteitä, seuraamaan omavalvonnan keinoin hoitoon pääsyn toteutumista sekä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että kiireettömään erikoissairaanhoidon hoitoon pääsy kirurgian erikoisalalla tapahtuu lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Aluehallintovirasto tulee jatkossa THL:n seurantatietojen perusteella seuraamaan kiireettömään hoitoon pääsyn toteutumista ja arvioi aina seurantatietojen julkaisemisen jälkeen käytettävissä olevien toimenpiteiden tarpeellisuutta.

Asia ei anna aluehallintovirastossa tässä vaiheessa aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Perustelut

Säännökset

Perustuslain (731/1999) 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 10 §:n 1 momentin mukaan kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon

palvelut sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän asukkaiden hyvinvointi, potilasturvallisuus, sosiaalinen turvallisuus ja terveydentila sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seurannan perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti arvioitu perusteltu tarve edellyttävät.

Lain 52 §:n mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä vastaa siitä, että sekä kiireellisen että lähetteeseen perustuvan hoidon tarpeen arviointi ja hoito järjestetään yhtenäisin lääketieteellisin tai hammaslääketieteellisin perustein. Henkilön ottaminen sairaalaan kiireetöntä sairaanhoitoa varten edellyttää lääkärin tai hammaslääkärin tutkimukseen perustuvaa lähetettä.

Hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut kuntayhtymän sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erikoislääkärin arviointia tai erityisiä kuvantamis- tai laboratoriotutkimuksia, on arviointi ja tarvittavat tutkimukset toteutettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lähete on saapunut sairaanhoitopiirin sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön.

Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito ja neuvonta on järjestettävä ja aloitettava hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.

Lain 54 §:n mukaan, mikäli kunta tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ei voi itse antaa hoitoa 51–53 §:n mukaisissa enimmäisajoissa, on sen järjestettävä hoito hankkimalla se muilta palveluntuottajilta.

Erikoissairaanhoidolain (1062/1989) 5 §:n mukaan erikoissairaanhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Aluehallintovirastolle kuuluu erikoissairaanhoidon suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialueellaan.

Lain 53 §:n mukaan, mikäli sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on tämän lain tai terveydenhuoltolain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, voi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto antaa kuntayhtymälle tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle viran- tai toimenhaltijalle huomautuksen vastaisen varalle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat, jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen. Tässä pykälässä tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja

valvontaviraston tai aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Asian arviointi

Aluehallintovirasto toteaa saamansa selvityksen perusteella, että kirurgian erikoisalalla kolmen viikon sisällä hoidon tarpeen arvioon pääsyn hoitotakuaikaraja oli ylittynyt 23 potilaan kohdalla (7%). 180 vuorokauden sisällä tapahtunut hoitoon pääsy oli ylittynyt 158 potilaan kohdalla (17 %). Määrän kasvuun oli vaikuttanut kaksi erityistä ja toimintayksikön järjestämästä toiminnasta riippumatonta syytä: Sairaaloiminnan siirtäminen uuteen sairaalarakennukseen sekä pandemiasta aiheutunut poikkeusolojen lainsäädännön toteuttaminen ja varautumisen käynnistäminen.

Saatujen asiakirjaselvitysten perusteella (valvonta-asia dnro PSAVI/1707/2018) kuntayhtymä on kyennyt täyttämään kirurgian lääkäriresurssit vuoden 2019 aikana sekä viimeisimmän asiakirjaselvityksen perusteella täyttämään puuttuva urologian lääkäriresurssi maaliskuussa 2020. Edellä mainitussa valvonta-asiaassa voitiin todeta, että hoitoon jonottavien enimmäismääräaikojen ylitysten väheneminen oli laskenut lähelle asianmukaista tasoa ja jonotilanteen kokonaiskehitys oli oikeansuuntainen.

Asiakirjaselvityksessä esitetty toimintasuunnitelma jonotilanteen ratkaisemiseksi. Nyt vallitsevasta jonotilanteen heikentymisestä huolimatta aluehallintovirasto katsoo, että nykyisillä resursseilla kirurgian erikoisalan on mahdollista järjestää riittävät palvelut lakisääteisesti.

Aluehallintovirasto katsoo, että Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tekemät ponnistelut sekä laaditut toimintasuunnitelmat nykyisen jonotilanteen purkamiseksi ja jo toteutetut toimenpiteet ovat asianmukaisia. Aluehallintovirasto kehottaa kuitenkin Kainuun sosiaalihuollon kuntayhtymän jatkamaan toimenpiteitä ja seuraamaan omavalvonnan keinoin hoitoon pääsyn toteutumista ja ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jos nyt esitetyt toimenpiteet eivät ole riittäviä tilanteen korjaamiseksi.

Aluehallintovirasto tulee seuraamaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen keräämiä seurantatietoja hoitoon pääsystä osana tavanomaista organisaatiovalvontaa.

Sovelletut säännökset

Perustuslaki (731/1999) 19 § 3 mom

Terveidenhuoltolaki (1326/2010) 10 § 1 mom, 52 § ja 54 §

Erikoissairaanhoitolaki (1062/1989) 5 § ja 53 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

Lakimies

Heli Kajava

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa

Terveydenhuollon ylitarkastaja

Matti Vainiokangas

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa

Lisätietoja antaa terveydenhuollon ylitarkastaja Matti Vainiokangas, puh. 0295 017 500

Tiedoksi

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän johtaja Maire Ahopelto

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän hallintoylilääkäri Esa Ahonen

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto Valvira

Tämä asiakirja PSAVI/296/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/296/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kajava Heli 24.06.2020 16:42

Esittelijä Vainiokangas Matti 24.06.2020 16:14

